

การพัฒนาแบบแผนการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์
การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
โรงเรียนบ้านหนองช้าง

Developing a Teacher Development Model for Outcome-Based
Instructional Skill, Utilizing the Professional Learning
Community Process at Ban Nong Chang School

รัชศักดิ์ แก้วมาลา

Ratchasak Keawmala

โรงเรียนบ้านหนองช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

Ban Nong Chang School, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area

Office 1, Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education

E-mail: Ratchasak1966@gmail.com

Received: 3 August 2023; Revised: 24 August 2023; Accepted: 25 August 2023

บทคัดย่อ

การวิจัย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการจำเป็น ในการสร้างแบบแผนการพัฒนาครู 2) เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครู 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบ การพัฒนาครู และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครู โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (R&D) 4 ระยะ ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการจำเป็น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) มากที่สุด 2) องค์ประกอบ ของรูปแบบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน แนวทางการประเมินผล เงื่อนไขการนำไปใช้ 3) คุณภาพของรูปแบบและคู่มือพัฒนาครูอยู่ในระดับมาก 4) ความรู้ความเข้าใจของครูแตกต่างกันมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา 5) คุณภาพแผนการจัดการ เรียนรู้ อยู่ในระดับมาก 6) ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ พบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา 7) ผลการประเมินความ เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในระดับมากที่สุด 8) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังด้าน การใช้ภาษาไทยเพื่อการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 อยู่ในระดับดี ด้านทักษะกระบวนการทาง คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ด้านทักษะการแสวงหาความรู้ทาง คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 อยู่ในระดับดีเยี่ยม และด้านทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 อยู่ในระดับดี 9) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครู อยู่ในระดับมากที่สุด 10) การประเมินรายงานวิธีปฏิบัติที่ดีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 11) ผลการประเมิน เพื่อยืนยันและรับรองรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 12) ผลการประเมินการยอมรับ นวัตกรรมจากผู้เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนาครู, ทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน, กระบวนการ
ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The objectives of this research are developing the model for outcome-based instructional skill, implementation the model, and evaluate the results of model. Research Findings revealed that; 1) the overall average for necessary requirements was also high, with the highest value found in domain 5 - "Measurement and Evaluation of Learning Outcomes. 2) The components of the model for outcome-based instructional skill consist of six elements: fundamental principles, objectives, operational methods, evaluation guidelines, and implementation conditions, 3) The quality of the model and the using guide were also rated as high. 4) knowledge and understanding related to learning management based on learning outcomes, a statistically significant difference was found at the 0.5 level, with higher mean scores after the development compared to before. 5) The quality evaluation of the learning management plan was rated as high. 6) The evaluation of outcome-based instructional skill showed that, the mean scores after the development were higher than before the development, and this difference was statistically significant at the 0.5 level. 7) The professional learning community at Ban Nong Chang School showed the highest level. 8) The assessment of expected learning outcomes in Thai language for learning in grade 3 and grade 6 students was rated as good. In mathematics process skills, grade 3 and grade 6 students achieved an excellent level. Furthermore, in science knowledge inquiry skill, grade 3 and grade 6 students achieved an excellent level. Lastly, in language for communication skills, grade 3 and grade 6 students also achieved an excellent level. 9) The satisfaction level with the model and using guide was rated as the highest. 10) The assessment of Good Practice reports showed the highest. 11) The evaluation to confirm and certify the model by experts showed the highest overall satisfaction level. 12) The evaluation of the level of acceptance of the innovation by relevant stakeholders showed the highest overall satisfaction level.

Keywords: Teacher Development Model, Outcome-Based Instructional Skill, Professional Learning Community Process

บทนำ

แนวทางการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน (Outcome-Based Education; OBE) ในประเทศไทย ได้รับการนำมาเป็นมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบมาตรฐานการศึกษาของชาติ เมื่อ 2 ตุลาคม 2561 โดยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนำมาตรฐานการศึกษาของชาติไปเป็นกรอบในการกำหนดมาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา การส่งเสริม กำกับ ดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 เน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education: DOE Thailand) หมายถึง คุณลักษณะของคนไทย 4.0 ที่ตอบสนองวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยคนไทย 4.0 จะต้องธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้เรียนรู้ 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และ 3) พลเมืองที่เข้มแข็ง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) นอกจากนั้น สถาบันคุณวุฒิแห่งชาติ ได้นำมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มากำหนดกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ขั้นสุดท้ายที่ได้รับการฝึกฝน การได้รับความรู้ การฝึกทักษะทำให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning outcomes) ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ความรู้ (Knowledge) ครอบคลุมในเรื่องความรู้เชิงวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี ข้อเท็จจริงต่างๆ 2) ทักษะ (Skills) ครอบคลุม ทักษะด้านการคิดอย่างมีเหตุผล การหยั่งรู้ การคิดสร้างสรรค์ และการปฏิบัติ และ 3) ความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ (Application and Responsibility)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน ประกอบกับมาตรฐานตำแหน่งครูและมาตรฐานวิทยฐานะตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ที่ ศธ 0206.6/ว.3 ลงวันที่ 26 มกราคม 2564 เรื่อง มาตรฐานตำแหน่งครู สายงานการสอน ว่า ครูมีหน้าที่และความรับผิดชอบหลักในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการเรียนรู้ บริหารจัดการชั้นเรียน พัฒนาผู้เรียน อบรมบ่มนิสัยให้ผู้เรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปฏิบัติงานทางวิชาการของสถานศึกษา ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง บุคคลในชุมชน และหรือสถานประกอบการเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน การบริการสังคมด้านวิชาการ พัฒนาตนเองและวิชาชีพ และปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2564 ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่มุ่งให้ปรับเปลี่ยนระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะอย่างต่อเนื่องปรับเปลี่ยนบทบาทครูให้เป็นครูยุคใหม่ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตรงตามความต้องการ เป็นมืออาชีพ มีทักษะวิชาชีพขั้นสูง โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” สร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครูรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกประเภท เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพเป็นมืออาชีพ และมีทักษะวิชาชีพขั้นสูง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงได้ออกแบบรูปแบบการพัฒนาครูตามแนวคิดการจัดการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based education: OBE) ในการวิจัยนี้ใช้คำว่า “การจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน” (Outcome-based instruction: OBI) และนำรูปแบบการพัฒนาครูเข้าสู่กระบวนการวิจัยและพัฒนาตามระเบียบวิธีวิจัย เพื่อทดลองใช้พัฒนาทักษะของครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายโดยจะต้องพัฒนาให้ครบถ้วนทุกองค์ประกอบที่เชื่อมั่นได้ว่าจะส่งผลต่อผู้เรียน ได้แก่ การสร้างและหรือพัฒนาหลักสูตร การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้มาจัดทำแผนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างและหรือพัฒนาสื่อ-นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีรูปแบบและคู่มือการพัฒนาครู ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดจุดเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการจำเป็นในการสร้างรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนบ้านหนองช้าง
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน ด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) และความต้องการจำเป็น (Need Assessment) สำหรับการสร้างรูปแบบและคู่มือการพัฒนาครูด้านทักษะ การจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย 1) ข้าราชการครูโรงเรียนบ้านหนองช้าง จำนวน 11 คน และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 140 คน 3) ครูโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นโรงเรียนคุณภาพการศึกษา จำนวน 5 โรงเรียน และ 4) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร การศึกษาและด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ จำนวนรวม 7 คน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) แบบวิเคราะห์เอกสารข้อมูลพื้นฐาน บริบท สถานศึกษาและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา 3) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู และ 4) แบบบันทึกการสนทนากลุ่มแนวทางการพัฒนาครูและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) การออกแบบและพัฒนารูปแบบและคู่มือ การพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน โดยมี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง 2) แบบประเมินคุณภาพคู่มือการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R2) การทดลองใช้ (Implementation) รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน ด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพโรงเรียนบ้านหนองช้าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านหนองช้าง จำนวน 11 คน และนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองช้าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 28 และชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 จำนวน 21 คน โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน 2) แบบประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน 3) แบบประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน และ 4) แบบประเมินคุณลักษณะความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนบ้านหนองช้าง

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) การประเมินผล (Evaluation) รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนบ้านหนองช้าง จำนวน 11 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน 3) คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่มีคุณภาพการศึกษาได้รับการยอมรับจากหน่วยงาน ชุมชน จำนวน 5 โรงเรียน 4) คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีใช้กลุ่มทดลอง โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ทักษะการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (ภาษาอังกฤษ) 2) แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์ การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง 3) แบบประเมินวิธีปฏิบัติที่ดี (Good Practice) ในการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน 4) แบบบันทึกการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) 5) แบบประเมินยืนยันและรับรองรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานโดยผู้เชี่ยวชาญ และ 6) แบบประเมินการยอมรับนวัตกรรมจากการเผยแพร่

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน ด้านสภาพปัจจุบันปัญหาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D = 0.17) ส่วนด้านความต้องการจำเป็น ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D = 0.08) และดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงเพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พบว่า ด้านที่มีลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านที่ 1 การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านที่ 3 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านที่ 2 การสร้างและหรือพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่ 4 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การเรียนรู้ ตามลำดับ ส่วนผล

การศึกษาแนวทางการพัฒนาครูและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพระดับสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มี
คุณภาพและเป็นแบบอย่างที่ดี (Good Practice) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา (administrator) มีบทบาท
สำคัญในการสร้างและสนับสนุนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เป็นเครื่องมือพัฒนาครู พัฒนานวัตกรรม
พัฒนาการบริหาร พัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดย
ยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง มี 5
องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน แนวทางการประเมินผล เงื่อนไข
การนำรูปแบบไปใช้ 2) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้าน
ทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
โรงเรียนบ้านหนองช้าง พบว่า อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.12) และ ค่าเฉลี่ยและส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานของคู่มือพัฒนาครูตามรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์
การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง พบว่า อยู่ใน
ระดับ มาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.10)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า 1) การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการพัฒนา
ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของ
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 (ค่า $t =$
6.786 และ Sig. = .000) โดยค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา 2) ผลการประเมินคุณภาพ
แผนการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
โรงเรียนบ้านหนองช้าง ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.11) 3) การเปรียบเทียบทักษะการ
จัดการเรียนรู้ของครูระหว่างก่อนและหลังได้รับการพัฒนาตามรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการ
เรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้าน
หนองช้าง พบว่า ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางการศึกษาที่ระดับ .05 ได้ค่า $t =$
14.651 และ Sig. = .000 โดยค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา 5) ค่าเฉลี่ยและส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} =$
4.57, S.D. = 0.106)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า 1) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมิน
ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการเรียนรู้ ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 10.15$, S.D. = 0.317) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับ
ดี ($\bar{X} = 9.89$, S.D. = 0.286) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 10.60$, S.D. = 0.372) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่
ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 10.63$, S.D. = 0.304) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ด้านทักษะการแสวงหา
ความรู้ทางคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 11.12$, S.D. = 0.287) ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ($\bar{X} = 10.84$, S.D. = 0.338) และกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ด้านทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ใน
ระดับดี ($\bar{X} = 9.20$, S.D. = 0.192) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 9.38$, S.D. = 0.362)
2) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการ
เรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน ด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.79) 3) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินรายงานวิธีปฏิบัติที่ดี
ในการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.140)
4) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินเพื่อยืนยันและรับรองรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า
อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.108) 5) ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินการ
ยอมรับนวัตกรรมจากผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.65)

อภิปรายผล

ขั้นตอนที่ 1 (R1) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis) และความต้องการจำเป็น (Need Assessment) สำหรับการสร้างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาครู

1) เหตุผลในการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน (Outcome-Based Instruction) นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษา หนังสือที่ ศธ 0206.3/ว10 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 ให้ความหมายของ “ผลลัพธ์ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา” หมายถึง ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ครู และสถานศึกษาที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีหรือพัฒนามากขึ้น เมื่อได้ดำเนินการตามแผนพัฒนาสถานศึกษา กลยุทธ์ การใช้เครื่องมือหรือนวัตกรรมการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาขึ้น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรม พ.ศ. 2562 สอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) วิจัย รูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ ที่พึงประสงค์ของการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 และซ่อม่วง ม่วงทอง (2564) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว

2) การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้วยการพิจารณาค่าดัชนีความสำคัญความต้องการจำเป็น (ค่า PNI) ทำให้รายละเอียดองค์ประกอบของงานวิจัยมีความสมจริงในการนำไปปฏิบัติกับภาคสนามยิ่งขึ้น ได้แก่ ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ (PNI = 0.18) สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 1 สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง อยู่ในระดับมาก

3) การศึกษาแบบอย่างที่ดี (Good Practice) จากโรงเรียนอื่นที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา (administrator) มีบทบาทสำคัญในการสร้างและสนับสนุนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทำงานผู้วิจัยได้แนวทางในการนำแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการพัฒนาครูครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของประวิต เอรารวรรณ์ และคณะ (2541) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการฝึกอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกอบรมครูในรูปแบบการใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ 1) ด้านความพร้อมของโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และโรงเรียนมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 (D1) การออกแบบและพัฒนารูปแบบและคู่มือการพัฒนาครู

4) การประเมินคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า อยู่ในระดับมาก ด้วยความความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุม
กรอบแนวคิดของการวิจัยและรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพงษ์ บางท่าไม้
(2561) ได้วิจัยการพัฒนาชุดฝึกอบรมตามแนวคิด TPACK Model เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านนวัตกรรมและ
เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับนิสิตครู

5) การใช้แนวคิดกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการพัฒนาครูซึ่งถือว่าเป็น
เครื่องมือสำคัญในการพัฒนาครู ผู้วิจัยได้สร้างรายละเอียดประกอบขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
อย่างชัดเจน เป็นระบบ ในลักษณะของแบบบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC-tools paper) โดย
ผู้วิจัยได้พัฒนาอย่างยาวนาน และนำประสบการณ์ที่ผ่านโครงการอบรมครูครบวงจรของสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีงบประมาณ 2561 จำนวน 80 รุ่น ทั่วประเทศมาปรับใช้ และ
สอดคล้องกับงานวิจัยของอดิศักดิ์ มุ่งชู (2560) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเขต 20 โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า กระบวนการของชุมชนการ
เรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 6 ด้าน ได้แก่ (1) ประกาศนโยบายกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (2)
ภาวะผู้นำผู้บริหาร (3) สร้างวิสัยทัศน์การทำงานร่วมกัน (4) ประสานความร่วมมือทุกภาคส่วน (5) ทำงาน
เป็นทีม และ (6) ใช้พื้นที่เป็นฐานในการพัฒนางาน

6) การประเมินคุณภาพคู่มือการพัฒนาครูตามรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการ
เรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า ทั้ง
ภาพรวมและรายได้ อยู่ในระดับมาก ในด้านความถูกต้องตามหลักวิชาการ ด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา
สาระ และด้านความคิดสร้างสรรค์ในการนำไปใช้ โดยองค์ประกอบสำคัญของคู่มือที่ช่วยให้ครูสามารถ
พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้สำเร็จ เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 2. คุณภาพของ
รูปแบบและคู่มือการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วย
กระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และ
สอดคล้องกับงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 (R2) การทดลองใช้ (Implementation) รูปแบบและคู่มือการพัฒนาครู

7) การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
จัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้ค่า $t =$
6.786 และ $\text{Sig.} = .000$ โดยค่าเฉลี่ยก่อน-หลังการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
โดยค่าเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อ 4. ความรู้ความ
เข้าใจของครูหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา

8) ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วย
กระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้างพบว่า ในภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มาก ทั้งส่วนที่ 1 ความถูกต้องสมบูรณ์ของแผนการจัดการเรียนรู้ และส่วนที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนรู้
โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ข้อ 5. คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้
โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

9) ผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูระหว่างก่อนและหลังได้รับการพัฒนาตาม
รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของ
ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยค่าเฉลี่ยหลังการ
พัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา โดยเฉพาะด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากผู้วิจัยได้สังเคราะห์

แนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเป็นต้นแบบให้ครูนำไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ รูปแบบ FCMSAR Model ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาหรือประเด็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ (Focus on learning outcome) ขั้นที่ 2 การร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Collaborative learned planning) ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย (Multi-Style of learning) ขั้นที่ 4 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลการปฏิบัติ (Sharing and reflective) ขั้นที่ 5 การฝึกการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ (Apply to ray of life) และ ขั้นที่ 6 การประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Performance assessment) สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6. ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนาตามรูปแบบ

10) การประเมินคุณลักษณะความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.106) ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้ออกแบบกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาใช้ในการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครู 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การร่วมวงสนทนา ขั้นตอนที่ 2 การร่วมใจกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือเรียนรู้จากการปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 4 การร่วมชื่นชม ชี้แนะ และเสริมพลัง ขั้นตอนที่ 5 การร่วมสะท้อนคิดผลการเรียนรู้และถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ สอดคล้องกับงานวิจัยของวศินี รุ่งเรือง (2562) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู ผลการวิจัย พบว่า ศิลปะการสอนของครู มี 3 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการจัดชั้นเรียน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และความสามารถในการวัดและประเมินผลผู้เรียน และมีแนวทางการส่งเสริมศิลปะการสอนของครู โดยการเรียนรู้ร่วมกันผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 (D2) การประเมินผล (Evaluation) รูปแบบและคู่มือการพัฒนาครู

11) ผลการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ด้านการใช้ภาษาไทยเพื่อการเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 อยู่ในระดับดี ด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 อยู่ในระดับดีเยี่ยม ด้านทักษะการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 อยู่ในระดับดีเยี่ยม และด้านทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 พบว่า อยู่ในระดับดี เนื่องจากการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้แตกต่างจากการวัดและประเมินตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด เป็นการประเมินจากผลงาน (Product) หรือผลการปฏิบัติ (Performance) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และคำว่า“ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง” หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศผลการวัดและการประเมินด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ความคิด พฤติกรรม หรือคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตรในลักษณะองค์รวมของผู้เรียน โดยผู้เรียนได้เรียนรู้จากการสัมผัสด้วยประสบการณ์ตรง เก็บรวบรวมข้อมูล คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์เป็นความรู้และความเข้าใจ(knowledge and understanding) ด้วยตนเองผู้เรียนสามารถนำไปสื่อสาร (communication) นำไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือการทำงาน (Application) ซึ่งในการวิจัยนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดหลักการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และแนวคิดการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Assessment) มาใช้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) สรุปรูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์ ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

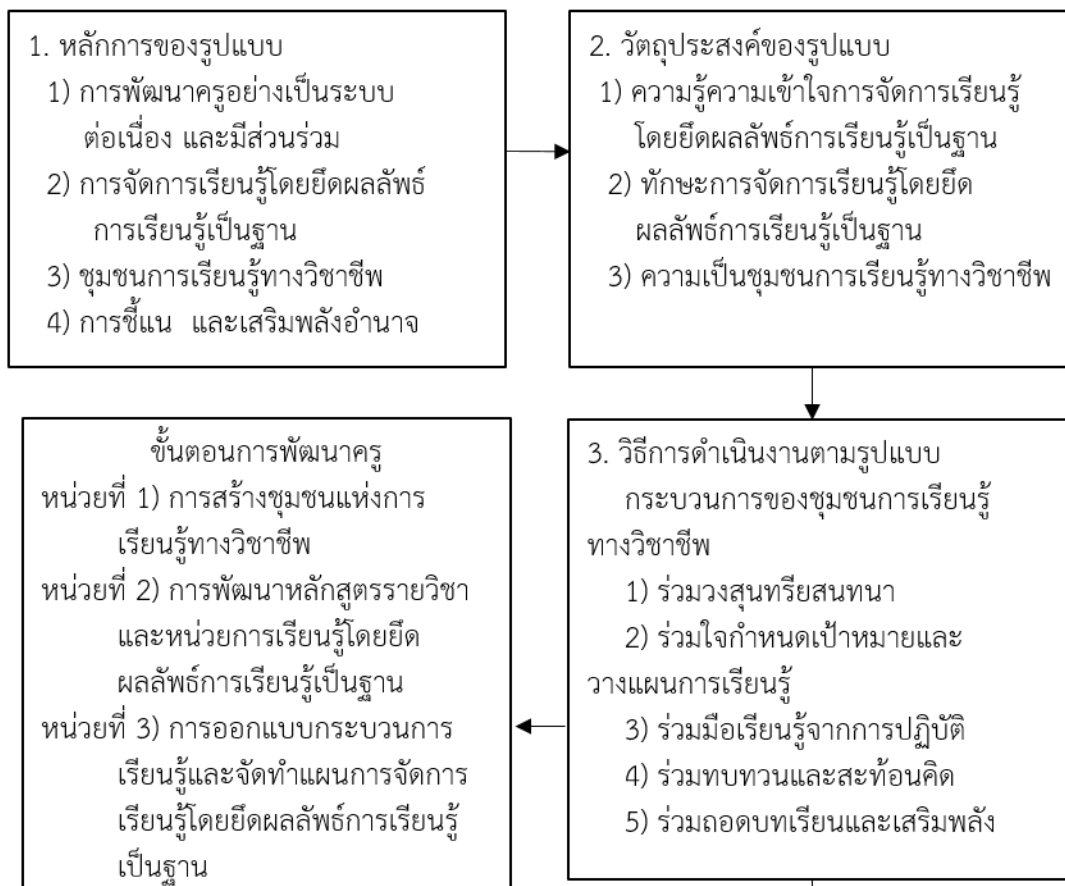
11) การประเมินเพื่อยืนยันและรับรองรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.108) ซึ่งเป็นผลการประเมินหลังจากการจัดการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ

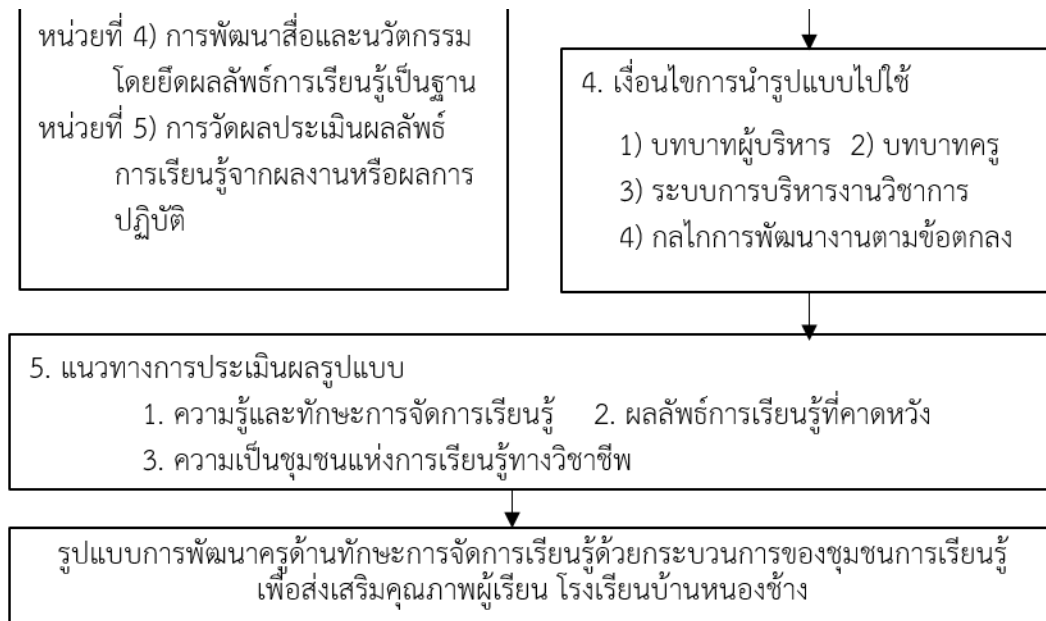
(Connoisseurship) ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบ คู่มือการใช้รูปแบบเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้วิพากษ์ วิเคราะห์ และชี้แนะ และประเมินเพื่อยืนยันรับรองรูปแบบ

12) การเผยแพร่และประเมินการยอมรับนวัตกรรมจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้วิจัยนำเสนอ ให้ที่ประชุมได้วิพากษ์ เสนอแนะและประเมินการยอมรับ นวัตกรรม ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการพัฒนานวัตกรรมและระดับการยอมรับนวัตกรรม 5 ระดับ (ทีศนา แคมมณี, 2555) ได้แก่ ระดับการรับรู้ ระดับการสนใจ ระดับการตั้งใจ ระดับการทดลองใช้ และระดับการ ใช้นวัตกรรม ซึ่งเป็นการเผยแพร่การใช้นวัตกรรมแก่กลุ่มผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีใช้กลุ่มทดลองการใช้นวัตกรรม ถือ ว่าเป็นผู้ยอมรับ (adopter) คุณค่า ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของนวัตกรรม

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการพัฒนาศูนย์ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วย กระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นแผนภาพชุดความคิดที่แสดงถึงองค์ประกอบของการ พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ของครู 5 ประการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ขั้น ได้แก่ การร่วมวงสนทนา การร่วมใจกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ การร่วมมือเรียนรู้จากการปฏิบัติ การร่วม ชื่นชม ชี้แนะและเสริมพลัง และการร่วมสะท้อนคิดและถอดบทเรียน

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน
ด้วยกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง

สรุป

รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน (Outcome-based Instruction) ด้วยกระบวนการชุมชนของการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง เป็นแผนภาพ หรือ คำอธิบายหลักการ วิธีการดำเนินงานในการพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในด้านการสร้างและหรือ พัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยการออกแบบ การจัดทำแผนการเรียนรู้ และการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างและหรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรม และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดย มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ความคิด พฤติกรรม หรือคุณลักษณะ ในลักษณะองค์รวมจนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หรือการทำงานได้ ซึ่งพิจารณาจากผลงาน (Product) หรือ ผลการปฏิบัติงาน (Performance) ทั้งนี้ใช้ กระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การร่วมวงสนทริยสนทนา ขั้นตอน ที่ 2 การร่วมใจกำหนดเป้าหมายและวางแผนการเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 3 การร่วมมือเรียนรู้จากการปฏิบัติ ขั้นตอนที่ 4 การร่วมชื่นชม ชี้แนะ และเสริมพลัง และขั้นตอนที่ 5 การร่วมสะท้อนคิดผลการเรียนรู้ และ ถอดบทเรียนหลังปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) การพัฒนารูปแบบการบริหาร เป็นการนำแนวคิดทฤษฎีทางการบริหารที่เหมาะสมกับบริบท สถานศึกษาและความต้องการในการพัฒนามาหลอมรวมเป็นองค์ประกอบของรูปแบบที่เชื่อถือได้ในทาง วิชาการ สำหรับรูปแบบการพัฒนาครู ควรจะประกอบด้วย 1) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ 2)

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 4) แนวทางการประเมินผล 5) เงื่อนไขการนำ
รูปแบบไปใช้ และ 6) แผนการพัฒนาครูตามรูปแบบ

2) การจัดการเรียนรู้ของครูตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 จึงควรจัดการเรียนรู้
โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน (Outcome-Based Instruction) โดยครูผู้สอนออกแบบและดำเนินการ
เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจนปรากฏ “ผลงาน” (Product) หรือ “ผล
การปฏิบัติ” (Performance) ภายหลังจากการเรียนรู้ โดยสะท้อนให้เห็นถึงความรู้ ทักษะ เจตคติ ความคิด
พฤติกรรม หรือคุณลักษณะตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี หรือมีพัฒนาการมาก
ขึ้น

3) ในการพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน
ควรพัฒนาให้ครอบคลุมถึงการสร้างและหรือพัฒนาหลักสูตรโดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน การพัฒนา
กระบวนการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน การจัดทำสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์
การเรียนรู้เป็นฐาน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน

4) เนื่องจากพัฒนาหลักสูตรโดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานยังไม่มี เพราะปัจจุบันยังใช้
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลัก แต่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถ
แปลงเป็นหลักสูตรสถานศึกษาผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาตามอำนาจมาตรา 38
แห่งพระราชบัญญัติการบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้ จึงควรประยุกต์มาตรฐานการเรียนรู้
และตัวชี้วัดให้เป็นหลักสูตรรายวิชาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ได้

5) ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังได้ โดย
มีเป้าหมายที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ในรายวิชาที่รับผิดชอบ และนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มี
องค์ประกอบครบถ้วน ครูควรออกแบบการเรียนรู้ตามธรรมชาติวิชา หรือการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
กระบวนการ หรือการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบปฏิบัติ มีสื่อ นวัตกรรมและแหล่ง
เรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำไปสู่การปฏิบัติจริง และมีบันทึกหลังสอน

6) ครูควรนำผลการปรับปรุงยุคต้นแนวคิดการเรียนรู้จากการลงมือทำ (Active Learning) ไปใช้
ในการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐาน ซึ่งเรียกว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ FCMSAR
Model ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาหรือประเด็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องการ ขั้นที่ 2 การร่วมกันวางแผน
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติแสวงหาความรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย, ขั้นที่ 4
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลการปฏิบัติ, ขั้นที่ 5 การฝึกการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ,
ขั้นที่ 6 การประเมินผลการปฏิบัติ (Performance assessment)

7) กระบวนการวัดและประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ เป็นทั้งกระบวนการพัฒนาและ
การตัดสินผลการเรียนรู้ ซึ่งเดิมเน้นการวัดแบบแยกส่วน เป็นต้นว่า วัดความรู้ วัดทักษะ หรือวัดเจตคติ และ
เครื่องมือที่ใช้เป็นเครื่องมือที่มีลักษณะเฉพาะสำหรับการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ประเภทนั้นๆ แต่การวัด
และประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้เน้นการพิจารณาจากผลงาน (Product) หรือ ผลการปฏิบัติ
(Performance) ครูจึงควรนำหลักการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และแนวคิดการ
ประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Assessment) มาใช้โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์เรียนรู้ด้าน
กระบวนการและทักษะ (Process & Skill) การเลือกและคัดเลือกงานให้ผู้เรียนปฏิบัติ (Criteria for
performance tasks) การเลือกประเภทของเครื่องมือการประเมินภาคปฏิบัติ และเกณฑ์การให้คะแนน
(Rubric) และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือประเมินภาคปฏิบัติและเกณฑ์การให้คะแนน (Rubric)

2. ข้อเสนอแนะในการต่อยอดงานวิจัย

8) รูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้โดยยึดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นฐานด้วยกระบวนการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนบ้านหนองช้าง นี้ ได้ผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา มา 4 ขั้นตอนอย่างถูกต้องตามระเบียบวิธีวิจัย ประโยชน์ที่เกิดจากการวิจัย (Research) คือ ได้ชุดความรู้ใหม่ ประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนา (Development) คือ ครูและนักเรียน ได้รับการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ฉะนั้น วงการวิชาชีพครู จึงควรนำกระบวนการพัฒนานวัตกรรมในลักษณะนี้ไปใช้เป็นแบบอย่างให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนรู้สู่การพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเองได้ สร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เสริมสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ เกิดวัฒนธรรมในการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

9) คู่มือการพัฒนาครูตามรูปแบบการพัฒนาครูด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ เป็นคู่มือที่เขียนมาจากการเรียนรู้การปฏิบัติงานถึงขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพัฒนานวัตกรรม คือ การประเมินการยอมรับนวัตกรรมจากผู้เกี่ยวข้องที่มีใช้กลุ่มทดลอง ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดีในวงการวิชาชีพครู

10) การจัดการสัมมนาอ้างอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อยืนยันและรับรองรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญ ควรพิจารณาเชิญผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ ดังเช่นการวิจัยครั้งนี้ มีด้านการบริหารการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 21 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบ คู่มือการใช้รูปแบบ และผลการใช้รูปแบบเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้วิพากษ์ วิเคราะห์ และชี้แนะ หลังจากนำผลการสัมมนาไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมแล้ว นำกลับส่งรูปแบบและคู่มือการพัฒนาครูฉบับสมบูรณ์พร้อมแบบประเมินยืนยันและรับรองรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

11) ควรจัดให้มีเผยแพร่และประเมินการยอมรับนวัตกรรม โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องแต่มีใช้ผู้ใช้นวัตกรรมโดยตรง โดยผู้วิจัยการนำเสนอรูปแบบด้วยตนเองและรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมจากการสนทนากลุ่มพร้อมให้ผู้เข้าร่วมประชุมทำการประเมินระดับการยอมรับนวัตกรรม ซึ่งจะทำให้รูปแบบเป็นนวัตกรรมที่มีความน่าเชื่อถือได้สูง

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2560). คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”สู่สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ซ่อม่วง ม่วงทอง. (2564). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนตามแนวคิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา. คณะครุศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐพงษ์ บางท่าไม้. (2561). การพัฒนาชุดฝึกอบรมตามแนวคิด TPCK Model เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาสำหรับนิสิตครู. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตินา แชมมณี. (2555). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. (Vol. 3) กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

- ประวิต เอราวรรณ์ และคณะ. (2541). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษารูปแบบการฝึกอบรมครูโดยใช้
โรงเรียนเป็นฐาน : การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตใน การป้องกัน
โรคเอดส์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานโครงการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ .
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2561). รูปแบบการวัดและประเมินการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่
ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ.
2561 สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 33/2565. กรุงเทพมหานคร: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 คณะรัฐมนตรี ให้
ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2561. กรุงเทพมหานคร: กลุ่มมาตรฐานการศึกษา สำนัก
มาตรฐานการศึกษาและพัฒนการเรียนรู้.
- วศินี รุ่งเรือง. (2562). รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนการเรียนรู้เชิง
วิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อดิศักดิ์ มุ่งชู. (2560). แนวทางการบริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 โดยใช้
กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และ
บุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.